

до «десертів» часто з'являються порцелянові чашечки, додаючи роботам виразності та довершеності [4, с. 25].

Таким чином, можна визначити, що натюрморти кшталту «сніданок» і «десерт» захоплювали художників протягом багатьох століть. У своїх роботах провідні митці означеного жанру по-різному втілювали тему, але постійно зверталися до порцелянових виробів. Ця традиція зображення кераміки визначалася різними ідеями та пануючими ідеалами, але завжди надихала художників і залишалася актуальною у їх композиціях.

Список використаних джерел:

1. Голованова А. Е. Натюрморт в мировой живописи. Москва : Белый город, 2012. 304 с.
2. Останина С. П. Энциклопедия натюрморта. Москва : Олма-Пресс Образование, 2002. 352 с.
3. Сак Л. М., Школяренко О. К. Західно-Європейський живопис 14–18 століття. Світове мистецтво в музеях України. Київ : Мистецтво, 1986. 262 с.: с іл.
4. Шаров І. Ф., Толстоухов А. В. Художники України: 100 видатних імен. Київ : «АртУк», 2007. 480 с.
5. Delftwar in seventeenth century paintings. URL: <https://www.aronson.com/delftware-in-seventeenth-century-paintings> (дата звернення: 17.10.2019).

Дорошенко О.І.

студентка,

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ШТАМПИ І ПЛАГІАТ В ОФОРМЛЕННІ СУЧАСНИХ КНИГОВИДАНЬ

Сьогоднішня книжкова індустрія вражає нас своєю різноманітністю і різнобарв'ям: від суворого дотримання класичних канонів до надзвичайно оригінальних авторських прийомів, однак, на жаль, не кожна книга отримує окремий авторський підхід до оформлення. Якщо поглянути на топ-продажі різноманітних книгарень, то можна виокремити певні тенденції, які простежуються не тільки на світових ринках, а й на українському. Так, наразі на вершині продажів знаходяться різноманітні мотиваційні та психологічні видання, не полишають своїх позицій і наукові та, відповідно, різноманітні переклади світових бестселерів, non-fiction література й українська книга. На жаль, ще є багато творів, які залишаються обділеними як увагою видавців, так і читачів. Цей величезний пласт некомерційної літератури, що й досі залишається десь осторонь, приречений знаходитися поза друкарським верстатом, адже не є пріоритетним напрямком у книговидаванні. Саме такі твори найчастіше і вимушені задовольнятися стандартними й не завжди доречними кліше в оформленні і бути схожими один на одного, однак і топ-продажі не залишаються без одноманітних штампів.

Доктор Саймон Стівенс [1] проаналізував оформлення книг про Африку та дійшов висновку, що велика кількість видань має однотипні обкладинки з

образами вечірнього сонця в помаранчевих тонах і дерев акації, започаткованих Walt Disney Pictures, але ці конкретні образи мало пов'язані зі змістом самих книг. Однак такі тенденції штампування стосуються не тільки книг на африканську тематику. Адам Таліб [2] зазначав, що така стереотипізація може бути способом донести переведену арабську (і будь-яку іноземну) літературу до широкого кола читачів. Звісно вищезазначене стосується більше культурологічних аспектів, однак яскраво увиразнює ситуацію в книговидаванні.

Мета цього дослідження полягає у тому, щоб виокремити найрозповсюдженіші кліше, що використовуються найчастіше в оформленні книг не тільки в Україні, але й у світі в цілому, а також привернути увагу до цієї проблеми, яка наразі є недостатньо акцентованою. Завдяки такому шаблонному підходу ми отримуємо величезний пласт літератури, що залишається поза увагою через недбале ставлення до оформлення. Звісно масова культура гарно вкорінилася в свідомості соціуму певні стереотипи. Повна відмова від них навряд чи стане безумовним плюсом, адже непідготовлений читач може не зрозуміти намір дизайнера чи художника, тут треба знати міру, однак має бути присутній певний відбір і креатив, а не бездумне клонування і штампування.

Безумовно використання кліше у виробництві пов'язується із собівартістю книги. Видавництва намагаються мінімізувати затрати на випуск певної продукції, а тому нехтують якістю й економлять на оформленні. Якщо потенційний читач обиратиме книгу в магазині, то безперечно зовнішній вигляд книги гратиме не останню роль, адже на полицях можна побачити безліч різноманітних видань, і не завжди імя автора може бути головним критерієм при такому виборі. Саме зовнішній вигляд часто може зіграти ключову роль. Notburda [3] започаткувала підбірку з 82 різноманітних видань, що не тільки не привертають увагу читача, а й збивають його з пантелику, як, наприклад, «Капитанская дочка» О.С. Пушкіна [3], стилізована під японську анімацію (видавництво «Ексмо», 2010). У деяких обкладинках змінено епоху («Неугомонная» Уільям Бойд, видавництво «Амфора», 2014), в інших – жанр («Ребекка» Дафні де Морьє, видавництво «Амфора», 2004 [3]) або настрої твору («Невеста Субботы» Єкатерини Коуті, видавництво «АСТ», 2015 [3]). Відповідно, читацька аудиторія, для якої створена книга, не звертатиме на неї жодної уваги, а ті, хто обиратиме за обкладинкою, залишаться розчарованими.

Видавці часто полюбляють грати на асоціаціях й пропонують читачеві аналоги відомих бестселерів, тобто подібні за тематикою твори, які частково чи повністю повторюють оформлення своїх прославлених попередників, намагаючися скористатися їхньою популярністю. Інколи просто беруть кадр із екранізації цього твору, або, знову ж, копіюють відомий аналог («Багдадские встречи» Агата Крісті, видавництво «Центрполиграф», 2003 [3]). Слід зауважити, що таке клонування може не тільки не досягти своєї мети, але й, навпаки, відвернути увагу читача. У 2013 році сайт BuzzFeed [4] опублікував

цікаву підбірку, де виокремив 19 кліше, що періодично виникають в оформленні книг, акцентуючи на повторюваності обкладинок та їх клонуванні.

Значне місце посідають також стічні фотографії або фотостоки, якими тією чи іншою мірою користується значна кількість видавництв. Це спричинює появу не просто одноманітних, а повністю однакових обкладинок на ринку. Фотостоки допомагають зекономити на роботі дизайнера чи ілюстратора, але стають причиною виникнення книг-близнюків, адже це є неминучим фактором при використанні одних і тих самих ресурсів різними видавництвами.

Ще один популярний спосіб економії – це використання всесвітньо відомих творів мистецтва, зазвичай для оформлення класичних творів. У данній підбірці цей спосіб штампування є найменш проблемним, адже зазвичай при вдалому виборі картини, шрифтового оформлення і композиційного розташування така книга не викликатиме негативної реакції у читача, якщо тільки ненароком не переплутати епоху («Дофин и фаворитки» Жюльєта Бенцоні, видавництво «Эсмо», 2011 [3]) і не використати картину, що зовсім не співпадає з подіями у творі.

Існує також досить поширена проблема плагіату. Дизайнери крадуть один з одного ідеї чи концепцію в цілому. Звісно кожна людина черпає натхнення з якогось ресурсу, адже ідеї не народжуються самі собою, кожне нововведення – це переосмислення або синтез уже існуючого. Однак переосмислення та плагіат – це дещо різні речі. Кожна робота має цінуватися, адже на неї витрачається найцінніший ресурс – наш час, а бездумне копіювання знецінює ці старання. Так, наприклад, роботи Вадима Карасьова [5] були підозріло схожі на роботи інших дизайнерів, зазначає Telegraf.design.

На жаль, в Україні (і не тільки) проблема плагіату так само поширена, як і проблема захисту та визнання авторського права, яке існує де-юре, а де-факто маємо величезну кількість незаконного привласнення робіт і неосвідчений натовп, який не бачить нічого поганого у таких крадіжках, як зазначає Павлевич К. [6], який ґрунтовно дослідив тему авторського права і плагіату в українському дизайні в цілому.

Отже, наразі ми маємо велику кількість проблем, які маємо вирішити, для поліпшення якості книжкового оформлення, адже економія на дизайні не може сприяти популяризації літературних видань. Відтак, завдяки такій недбалості до оформлення деяких творів ми й отримуємо величезний прошарок літератури, що не привертає увагу належним чином. Хоч, звісно, суть твору безумовно важлива, і деякі твори, навіть не зважаючи на недбале оформлення, отримують визнання споживачів, однак, зовнішнє оформлення книг є таким же важливим аспектом, як, наприклад, сервірування столу або ввічливість у розмові з будь-ким.

Бездумне використання таких штампів часто є недоречним і невдалим, і замість того, щоби збільшити зацікавленість потенційних читачів, навпаки, відвертає увагу. Навряд чи вдасться повністю позбутися стереотипних образів, адже інакше вони можуть стати не зарозумілими широкому загалу, але вони мають бути продуманими як стилістично, так і композиційно. Проблематика штампування полягає не в наявності кліше як такого, а у наявності неякісного дизайну з використанням стереотипного мислення й у нехтуванні зовнішнім

оформленням книги як важливою частиною видавничого процесу. І зневажливому ставленні до дизайнера, який є важливою ланкою у створенні книги.

Список використаних джерел:

1. Simon Stevens. 2014. URL: <https://twitter.com/SimonMStevens/status/464049317926686720>
2. M Lynx Qualey Translating for Bigots. 2013. URL: <https://arablit.org/2013/11/04/translating-for-bigots/>
3. Notburda Книги с неподходящими обложками – 82 книги. 2012. URL: <https://www.livelib.ru/selection/7778-knigi-s-nepodhodyaschimi-oblozhkami/listview/biglist#books>
4. Luke Lewis 19 Book Cover Clichés. BuzzFeed. 2013. URL: <https://www.buzzfeed.com/lukelewis/19-book-cover-cliches#.prN3L9425n>
5. Українське видавництво запідозрили у масовому плагиаті обкладинок. *Telegraf.design*. 2018. URL: <https://telegraf.design/news/ukrayinske-vidavnitstvo-zapidozrili-u-masovomu-plagiat-obkladinok/>
6. Павлевич К. Соль на рану: авторское право и плагиат в украинском дизайне. *Telegraf.design*. 2017. URL: <http://telegraf.design/sol-na-ranu-avtorskoe-pravo-i-plagiat-v-ukrainskom-dizajne/>

Золотаревич Д.С.

студент,

Київський університет імені Бориса Грінченка

КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА В СИСТЕМІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА (ОСНОВНІ ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ)

Розвиток комп'ютерних технологій є суттєвим чинником, який впливає на всі сфери людської життєдіяльності і образотворче мистецтво не є виключенням. Вже починаючи з 60-х років ХХ ст. комп'ютерна графіка почала займати своє місце в цій сфері. В наш час вона являється однією з найбільш використовуваних технік при створенні творів образотворчого мистецтва. Не дивлячись на глобальність розповсюдження комп'ютерної графіки у сучасному мистецтві, як і в більшості ІКТ імплементованих в повсякденне життя, її винайдення і розвиток початково не був пов'язаний зі сферою імплементації.

Проаналізувавши відповідну літературу історію розвитку комп'ютерної графіки в контексті даної статті, можна умовно поділити на два етапи. Деякі дослідники історії розвитку комп'ютерної графіки, точкою відліку її становлення вважають 1930 рік, коли в США Володимиром Зворикінім, працівником компанії Westinghouse, була винайдена електронно-променева трубка, яка вперше дозволила отримати зображення на екрані без використання механічної складової приладу [4, с. 13]. Однак це скоріше початок розвитку дисплеїв які є важливою складовою комп'ютерної графіки, однак якими вона не обмежується. Тому перший етап розвитку цифрової графіки починається власне